HALIUZWI

Jarida la NEMC

BARAZA LA TAIFA LA HIFADHI NA USIMAMIZI WA MAZINGIRA (NEMC)

ISBN 0856 - 6933 | TOLEO NA. 004 | NOVEMBA, 2021

MARUFUKU KUZALISHA KARATASI ZA PLASTIKI KWENYE VIFUNIKO VYA CHUPA ZA MAJI

Mhe. Jafo

Ndani:

NEMC ILIANDAA WARSHA YA MAFUNZO KWA MAAFISA WATENDAJI WA KATA NA MITAA MKOA WA DAR ES SALAAM

UKUAJI WA UCHUMI NA CHANGAMOTO ZAKE KWENYE MAZINGIRA

FAHAMU SHERIA ZA USIMAMIZI WA TAKA HATARISHI NCHINI

UTANGULIZI

BARAZA LA TAIFA LA HIFADHI NA USIMAMIZI WA MAZINGIRA (NEMC)

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) lilianzishwa kwa Sheria ya Taifa ya Usimamizi wa Mazingira Na. 19 ya mwaka 1983 kama chombo cha kuishauri serikali juu ya masuala ya utunzaji endelevu wa Mazingira. Baraza lilianza kazi rasmi mwaka 1986. Sheria Na. 19 ya mwaka 1983 ilifutwa mwaka 2004 na Sheria ya Usimamizi wa Mazingira Na. 20 ya mwaka 2004 (Sura 191) ambayo ilianzisha Baraza kwa mara nyingine.

Tangu kuanzishwa kwake, Baraza limekuwa likisimamia na kutoa ushauri kwa Serikali kuhusu suala zima la hifadhi ya Mazingira na maendeleo endelevu nchini. Kwa mujibu wa kifungu cha 17 cha Sheria hiyo, madhumuni na sababu za kuanzisha Baraza hili ni kuratibu utekelezaji wa sera na Sheria ya Mazingira katika nyanja kuu nne:- Kutekeleza shughuli za uzingatiaji na usimamizi (enforcement and compliance) wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira; Kusimamia mchakato wa Tathmini ya Athari kwa Mazingira (TAM) (Kuratibu, kufanya mapitio ya ripoti za TAM kutoka kwa wenye miradi na kufuatilia utekelezaji wake); Kuwezesha ushiriki wa umma katika kufanya uamuzi unaohusu mazingira na kusimamia kwa ujumla na kuratibu masuala yote yanayohusu Mazingira kwa mujibu wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira na Sheria nyingine zozote zilizoandikwa.

YALIYOMO

1 MARUFUKU KUZALISHA KARATASI ZA PLASTIKI KWENYE MFUNIKO WA CHUPA ZA MAJI Mhe. JAFO — UK. 3

2 NEMC YAANDAA WARSHA YA MAFUNZO KWA MAAFISA WATENDAJI WA KATA NA MITAA MKOA WA DAR ES SALAAM — UK. 4

3 FAHAMU KUHUSU HIFADHI HAI — UK. 5

4 UKUAJI WA UCHUMI NA CHANGAMOTO ZAKE KWENYE MAZINGIRA — UK. 7

5 KATAZO LA MIFUKO NA VIFUNGASHIO VYA PLASTIKI VISIVYOKIDHI VIGEZO KISHERIA — UK. 8

6 NEMC YASHIRIKI MAONESHO YA KWANZA YA UTALII YA NCHI ZA AFRIKA MASHARIKI — UK. 9

7 FAHAMU SHERIA ZA USIMAMIZI WA TAKA HATARISHI NCHINI — UK. 10

8 USAFISHAJI MITO NA UTUNZAJI WA MAZINGIRA — UK. 14

9 KAULI YA MAZINGIRA YETU: PICHA — UK. 16

10 KAULI YA MAZINGIRA YETU: KATUNI — UK. 18

BODI YA UHARIRI:

Mwenyekiti: Dkt. Menan Jangu

Mhariri Mkuu: Irene John

Wachangiaji: Monica Sapanjo, Dalia Charles, Pendo Kundya, Rose Mtui, Rashda Swedi, Adam Sayi, Judith Mwakolo

MARUFUKU KUZALISHA KARATASI ZA PLASTIKI KWENYE VIFUNIKO WA CHUPA VYA MAJI

Mhe. Jafo

> *"Mujibu wa Sheria ya Mazingira ya mwaka 2004, Serikali imepiga marufuku plastiki laini katika vifuniko vya chupa za vinywaji vyote vinavyozalishwa nchini na zinazoingizwa nchini, hivyo baada ya miezi sita kuanzia tarehe 11 Oktoba 2021 hatutegemei kuona karatasi hizo zinawekwa kwenye chupa ya vinywaji chochote."*
>
> *alisema Mhe. Jafo*

Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Rais Muungano na Mazingira Mhe. Selemani Jafo, amepiga marufuku uzalishaji na matumizi ya karatasi ya plastiki kwenye vifuniko vya chupa za maji na vinywaji vingine kwani vinachangia ongezeko kubwa la uchafuzi wa mazingira katika Nchi yetu.

Aliyasema hayo alipokuwa akizungumza na waandishi wa habari katika ofisi za Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) zilizopo Mikocheni jijini Dar es Salaam. Alisema kumekuwa na uzalishaji wa vikaratasi laini vya plastiki kwenye vifuniko vya maji ambavyo haviwezi kurejelezeka na kusababisha kusambaa hovyo kwenye mazingira.

Aidha alieleza kuwa Serikali inaendelea kusitisha baadhi ya matumizi ya bidhaa za plastiki ambazo zinaendelea kutumika Nchini pasipo kurejelezeka. Mhe. Jafo alisema kuwa vikaratasi hivyo vinavyowekwa kwenye vifuniko vya chupa bado vinaathari kubwa katika mazingira hasa katika maeneo ya mazalia ya samaki ambapo samaki na viumbe wengine ni hatari kwa maisha yao. Vilevile vikaratasi hivyo vinazagaa hovyo katika mifereji ya maji na kwenye fukwe kitendo ambacho ni hatari sana kwa viumbe na uhifadhi wa mazingira kwa ujumla.

Pia Waziri ametoa katazo la uzalisha ji na uingizaji wa mirija ya aina ya plastiki. "Tunatakiwa kutumia mirija mbadala ambayo inarejelezeka. Mirija mingi inayotumika hivi sasa nchini hairejelezeki na inasababisha uchafuzi mkubwa wa mazingira hivyo aliwataka wafanyabiashara na wajasiriamali kutumia mirija ambayo inarejelezeka ili kulinda mazingira yetu."

"Kutokana na changamato hizo tunatoa maelekezo kwamba wenye hoteli, migahawa, baa, maduka mbalimbali yanayouza vinywaji kutotumia mirija ya plastiki ambayo hairejelezeki. Tumetoa muda wa miezi sita kuacha matumizi ya mirija ya plastiki isiyorejelezeka hivyo alielekeza Mkurugenzi wa Mazingira Ofisi ya Makamu wa Rais Muungano na Mazingira na Mkurugenzi Mkuu wa NEMC wasimamie utekelezaji wa maagizo haya kama utaratibu unavyoelekeza" Amesema Mhe. Jafo

Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Rais Muungano na Mazingira Mhe. Selemani Jafo akiongea na vyombo vya habari kuhusu katazo la karatasi laini za plastiki kwenye chupa za maji kwenye Ofisi za NEMC Makao Maku Jijini Dar es Salaam.

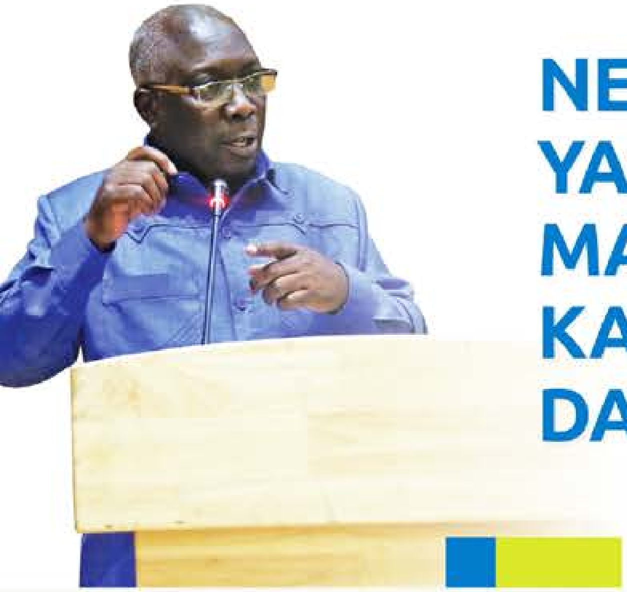

NEMC ILIANDAA WARSHA YA MAFUNZO KWA MAAFISA WATENDAJI WA KATA NA MITAA MKOA WA DAR ES SALAAM

Mhandisi Dkt. Samuel Gwamaka Mkurugenzi Mkuu wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) akitoa mafunzo ya Sheria ya Mazingira ya mwaka 2004 kwa Maafisa Watendaji wa Kata na Mitaa kwenye Ukumbi wa Maktaba Mpya Chuo Kikuu cha Dar es Salaam.

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) liliandaa Warsha ya mafunzo kwa Maafisa watendaji wa Kata na Mitaa Manispaa zote za Mkoa wa Dar es Salaam, iliyofanyika Chuo kikuu cha Dar es salaam katika Ukumbi wa Mikutano wa Maktaba mpya.

Warsha hiyo ilifunguliwa na Katibu Tawala wa Mkoa wa Dar es Salaam Mhe. Hassan Abas Rugwa ambaye alisema kuwa ni jambo jema kwa Baraza kuamua kutoa elimu kwa Maafisa Watendaji wa Kata na Mitaa kwani wao ndio wahusika wakuu katika jamii zetu.

"Natoa shukrani zangu za pekee kwa NEMC kwa ajili ya kuandaa warsha ya kutujengea uwezo sisi na watendaji wetu kama wadau muhimu katika utekelezaji wa kusimamia mazingira, kwani suala la mazingira ni suala mtambuka ambalo linahitaji ushirikiano wa pamoja baina ya wadau mbalimbali katika kuyalinda Mazingira yetu kwa faida ya vizazi vya sasa na vijavyo" Alisema Mhe. Hassan Rugwa

Aliendelea kusema kuwa tutambue mazingira tunayotumia hivi sasa ndio Mazingira yaliyotengenezwa na kulindwa na kizazi kilichopita hivyo kunahaja ya kuyalinda na kutengeneza mazingira kwa faida ya kizazi cha sasa na kijacho. Alisema kuwa jamii yetu inakumbwa na changamoto mbalimbali za kimazingira kutokana na mabadiliko ya Tabianchi pamoja na ukuaji wa maendeleo ya Nchi yetu hasa katika mambo ya mendeleo hivyo tunatakiwa kuweka nguvu ya ziada ili tuyalinde mazingira yetu.

Kwa upande wake Mkurugenzi Mkuu wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) Mhandisi Dkt. Samuel Gwamaka alisema kuwa nia kubwa ya warsha hiyo ni kwaajili ya kutoa elimu ya Mazingira na kupanua uelewa kwani kero kubwa zinazotoka kwa jamii yetu ni kutokana na kutoelewa Sheria ya Mazingira na Kanuni mbalimbali zinazo ratibu utendaji.

"Katika kutafuta msingi wa kuweza kutatua changamoto na malalamiko yanayoletwa na wananchi NEMC ndio tukaona elimu kwa viongozi na watendaji wa Kata na Mtaa itakuwa suluhisho kubwa ilituweze kuweka ustawi wa Mazingira katika maeneo yetu. Pia lengo letu ni kuwakumbusha majukumu yenu kisheria na kiutendaji pamoja na kuweka mahusiano ya karibu na Baraza katika kutatua changamoto za kimazingira katika jamii yetu" Alisema Dkt. Gwamaka

Dkt. Gwamaka alimaliza kwa kusema kuwa mwisho wa warsha hiyo kila mtu atatambua majukumu yake katika

Sehemu ya Maafisa watendaji wa Mtaa na Kata pamoja na watumishi wa NEMC wakifuatilia mafunzo ya Sheria ya Mazingira ya mwaka 2004 yalitolewa NEMCkwa kushirikiana na Ofisi ya Mkuu wa Mkoa wa Dar es Salaam.

kusimamia Sheria ya Mazingira ya 2004, Kanuni na miongozo ili kuwafanyia watanzania kazi ambayo wametutuma tuwatumikie kwa weledi na waweze kuishi maisha yao katika mazingira yaliyo safi na salama.

Kutoka kulia ni Mkurugenzi wa Sheria Bw. Bernad Kongola, katikati ni Bi. Lilian Lukambuzi Mkurugenzi wa Idara ya Tathmini ya Athari kwa Mazingira wa kwanza kutoka kushoto Bi. Ndimbumi Joram, Meneja wa Utekelezaji wa Sheria kutoka Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) wakifuatilia mafunzo kwa Maafisa Watendaji wa Kata na Mitaa kwenye Ukumbi wa Maktaba Mpya Chuo Kikuu cha Dar es Salaam.

MAKALA:

FAHAMU KUHUSU HIFADHI HAI

Hifadhi Hai ni maeneo maalumu ya hifadhi yanayotambulika kimataifa chini ya Programu ya Hifadhi ya Shirika la Umoja wa Mataifa la Elimu, Sayansi na Utamaduni (UNESCO) ijulikanayo kama Binadamu na Hifadhi Hai. Maeneo haya yanaweza kuwa ya nchi kavu (terrestrial) na/au pwani na bahari (Coastal and Marine) au yakijumuisha vyote kwa pamoja. Maeneo haya yakishatambulika na kuteuliwa na UNESCO, huingizwa moja kwa moja katika Mtandao wa Kimataifa/Dunia wa Hifadhi Hai unaoratibiwa na UNESCO. Kwa kifupi programu hii ya hifadhi inayohusu namna binadamu anavyoweza kuishi kwa amani na kuhifadhi viumbe wengine hai (wanyama, ndege, wadudu na mimea). Dhana hii inalenga katika kumuweka binadamu karibu zaidi na rasilimali za mazingira na kumfanya ajitambue mahusiano yake na mifumo-ikolojia ili naye ashiriki kikamlilifu katika hifadhi.

Kwa kawaida muundo wa Hifadhi Hai uko katika maeneo Makuu au Kanda matatu ambayo ni Eneo la ndani au kitovu (Core Zone), Kanda ya Kati (Buffer Zone) na Kanda ya nje (Transition Zone).

Eneo la ndani au kitovu (Core Zone) ni eneo la ndani kabisa ambalo ni kwa ajili ya hifadhi tu (conservation). Eneo hili linaruhusu shughuli chache sana za kibinadamu ambazo siyo haribifu hata kidogo, mfano; utafiti na ufuatiliaji, ambazo zinalenga katika kulinda na kuhifadhi bioanuwai na mifumo ikolojia yake.

Eneo au ukanda wa kati (Buffer Zone), ni eneo linalozunguka eneo la ndani au kitovu. Ukanda huu huruhusu shughuli za kibinadamu kwa kiasi fulani; mfano utafiti, elimu ya mazingira, mafunzo, na pia utalii na mapumziko (recreation).

Ukanda wa nje (Transition Zone), ni eneo la mashirikiano ambalo ni la nje kabisa linalozunguka ukanda wa kati (buffer zone), ambalo huwa kama kiunganishi cha eneo kubwa la sehemu husika ambapo Hifadhi Hai inapatikana. Shughuli nyingi za kibinadamu zinahamasishwa; mfano, utafiti (applied research), utalii, matumizi ya kiasili au marekebisho yoyote (traditional use or rehabilitation), makazi ya binadamu na kazi zao (kilimo, uvuvi n.k) hufanyika humu. Jamii inaweza kuweka vitega uchumi vyao katika ukanda huu ili kuinua vipato vyao na hivyo kuimarisha hali ya maisha na afya.

Hifadhi Hai zina malengo au kazi kuu tatu (3) kama ifuatavyo:-

Hifadhi: Kuhamasisha hifadhi ya bioanuwai na/au mifumo-ikolojia muhimu (Conservation in situ of natural and semi-natural ecosystems and landscapes),

Maendeleo endelevu:

Kuchochea / kuhamasisha maendeleo ya binadamu kijamii na uchumi ambayo ni endelevu kiikolojia na kiutamaduni na taaluma na utafiti:

Kuhamasisha shughuli za utafiti, ufuatiliaji, mafunzo, elimu na kubadilishana taarifa.

Pia zipo hatua za uteuzi wa Hifadhi Hai ambazo ni utayari, ujazaji wa fomu ya uteuzi, Kuwasilisha fomu ya Uteuzi UNESCO kupitia kamati ya Kitaifa pamoja na kufanya mapitio na kupitishwa na Kamati ya Kimataifa.

Kwa muktadha huo, mambo yanayoweza kukwamisha kabisa uteuzi wa Hifadhi Hai ni kama vile:-

1. Kutokuwa na maeneo ya kanda kuu tatu yaliyoainishwa kulingana na vigezo vya UNESCO,
2. kutokuwa na ushirikishwaji wa kutosha hasa katika ngazi za vijiji na wilaya husika,
3. kuwepo kwa migogoro ya ardhi,
4. kutokuwepo na mipaka rasmi inayobaini maeneo ya kanda (zonations),
5. kutokuwepo na Mpango wa Usimamizi,
6. kukosekana kwa sahihi za viongozi kutoka maeneo na sekta husika pamoja
7. uharibifu wa maeneo mengine ya kati na/au nje.

Kuna faida nyingi zitokanazo na kuwa na Hifadhi Hai kama zifuatavyo:-

i) Kufahamika au kujitangaza

Inaendelea Uk. 06 >>>

Nyani wekundu wanaopatikana katika Hifadhi hai ya Ghuba ya Jozani Chwaka iliyopo katika Visiwa vya Zanzibar.

Sehemu ya wanyama katika mbuga za hifadhi ya Ngorongoro

>>> Inatoka Uk. 05

FAHAMU KUHUSU HIFADHI HAI

Kimataifa;

ii) Ushiriki kwenye mtandao wa dunia wa binadamu na Hifadhi Hai katika kubadilishana taarifa, uzoefu na ujuzi;

iii) Hifadhi Hai kutumika kama maeneo darasa kwa kufanya mafunzo na majaribio, na maeneo ya kukusanya taarifa mbalimbali kuhusiana na hifadhi ya bioanuwai na maendeleo endelevu;

iv) Kutumika kama mpango wa matumizi bora ya ardhi

Aidha, Tanzania ni mojawapo kati ya nchi 131 duniani zinazotekeleza dhana hii ya Hifadhi Hai (the Biosphere Reserve Concept), ambapo zipo jumla ya Hifadhi Hai 727. Dhana ya Hifadhi Hai kwa Tanzania ilipokelewa kwa mara ya kwanza mwaka 1981 na kuanzishwa Hifadhi Hai mbili ambazo ni Ziwa Manyara and Serengeti-Ngorongoro. Baadaye, Hifadhi Hai ya Usambara Mashariki ilizaliwa mwaka 2000 na kisha Hifadhi Hai ya Ghuba ya Jozani Chwaka – Zanzibar mwaka 2016 na Gombe Masito Ugalla 2018 na hivyo kufanya jumla ya Hifadhi Hai tano (5).

Katika ngazi ya Taifa, programu ya Binadamu na Hifadhi Hai inasimamiwa na Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) kwa kushirikiana na Kamati ya Taifa ya Binadamu na Hifadhi Hai (MAB National Committee) ambayo ina wajumbe kutoka Wizara na Sekta mbalimbali zinazohusika kwa karibu zaidi na masuala ya hifadhi.

Kamati hii kwa kushirikiana na Mratibu wa Hifadhi Hai (MAB Focal Point) – NEMC huratibu na kusimamia shughuli zote za Hifadhi Hai nchini. Mkurugenzi Mkuu wa NEMC ndiye Mwenyekiti wa Kamati ya Kitaifa ya Binadamu na Hifadhi Hai nchini. Kamati ya Hifadhi Hai hukutana mara mbili kwa mwaka kwa ajili ya kuratibu shughuli za programu. Pia, Tume ya Taifa ya UNESCO nchini ndio daraja kati ya Kamati ya Taifa na UNESCO Makao Makuu uliyoko Paris, nchini Ufaransa.

Vilevile, Baraza limeendelea kuiwezesha Kamati ya Kitaifa ya Hifadhi Hai kufanya mikutano ya mwaka ili kujadili changamoto na mafanikio na kupanga mikakati ya kutatua changamoto hizo.

Vilevile nchi iko kwenye mchakato wa kuteua eneo pendekezwa la Rufiji - Mafia - Kibiti - Kilwa kuingia kwenye mtandao wa dunia wa Hifadhi Hai na tayari mikutano na wadau ngazi ya Vijiji, Kata, Wilaya na Mkoa vimefanyika. Mada hii pia imewasilishwa kwenye kikao cha kamati ya ushauri cha Mkoa wa Pwani na tuko kwenye maandalizi kuwasilisha Mkoa wa Lindi.

Bi. Rose S. Mtui, Mratibu wa Hifadhi Hai akiwasilisha mada kwenye mkutano wa Kamati ya Ushauri Mkoa wa Pwani kuhusu Hifadhi Hai pendekezwa ya Rufiji-Mafia-Kibiti-Kilwa.

Kelele ni sauti zilizozidi kiwango kilichoruhusiwa na chenye kusababisha madhara kwa afya ya binadamu, wanyama na mazingira. Uchafuzi wa Mazingira wa kelele unatokana na uachiliaji kelele zisizozuilika au kudhibitiwa pale zinapozalishwa na kusababisha athari za kiafya kwa jamii.

Katika nchi yetu kuongezeka kwa kelele zinazozidi viwango vilivyoainishwa husababishwa na kukua kwa shughuli za kiuchumi na kijamii, ikiwemo matumizi mabaya ya teknolojia na maendeleo ya watu. Kwa siku za hivi karibuni, kelele zimeongezeka kwenye makazi ya watu na maeneo mbalimbali ya kazi. Kuishi katika mazingira haya, kunaweza kusababisha matatizo ya kiafya na ya kiusalama kwa jamii ikiwemo kupoteza uwezo wa kusikia, matatizo ya uzazi, kupunguza umakini katika kujifunza, ajali na kupungua uwezo wa kusikilizana.

Ni ukweli usiopingika kuwa kelele zinasababishwa na shughuli mbalimbali za viwanda, mipango isiyo endelevu ya miji kama kumbi za starehe na burudani, nyumba za ibada kuwa karibu na makazi ya watu, shughuli za kijamii kama harusi, sherehe, matamasha yakiwa yameambatana na matumizi ya vipaza sauti vyenye sauti ya juu.

Aidha siku za hivi karibuni kumekuwa na ongezeko kubwa la kelele na mitetemo katika maeneo yanayozunguka jamii zinazotokana na shughuli mbalimbali za kijamii na kiuchumi,kama vile mifumo ya usafirishaji wa magari, ndege, treni, shughuli za ujenzi zenye matumizi ya mitambo na matumizi ya vifaa vya nyumbani kama majenereta, vyombo vya muziki n.k. Kuongezeka kwa matumizi ya vipaza sauti vya kisasa vinavyotumika

UKUAJI WA UCHUMI NA CHANGAMOTO ZAKE KWENYE MAZINGIRA

katika kumbi za starehe, nyumba za ibada na maeneo ya wazi kumechangia kuongezeka kwa kelele zilizozidi viwango vinavyoruhusiwa.

Hata hivyo, tafiti mbalimbali duniani na hapa nchini zimefanyika na zinaonyesha kwa sasa kuwa kelele na mitetemo ni changamoto kubwa inayoathiri afya za wananchi ikiwemo kuathirika kwa akili na kusababisha wasiwasi, msongo wa mawazo, hofu, kichefuchefu, maumivu ya kichwa, ubishi, mabadiliko ya hisia kwenye tendo la ndoa (sexual impotence), kupungua kwa ufanisi katika utendaji wa kazi, matatizo ya kupoteza kumbukumbu, kukosa usingizi ambapo hali hii husababisha kuwa na shinikizo la damu, mapigo ya moyo yasiyo ya kawaida kutokea (haraka au polepole).

Pamoja na hayo, hapa nchini kuna tafiti zinaendelea, na Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) wameanza jitihada hizo katika kanda mbalimbali, Mfano NEMC Kanda ya Kaskazini wamefanya tafiti ndogo kuhusu kelele na mitetemo katika mkoa wa Arusha. Tafiti hii imeonyesha kuwa kelele na mitetemo imekuwa changamoto kubwa katika jamii. Wananchi wengi wameonyesha kuathirika moja kwa moja na athari za kelele na mitetemo. Katika tafiti hii, maeneo yaliyo ongoza kwa kusababisha kelele chafuzi ni maeneo ya starehe kwa 33% na viwanda 24%. Aidha changamoto za Usimamizi na Udhibiti wa Kelele na mitetemo ni kama ifuatavyo;

a) Kukosekana kwa uratibu wa pamoja wa kisekta katika kushughulikia masuala ya uchafuzi wa mazingira unaosababishwa na kelele.
b) Shughuli zenye vyanzo vya kelele zipo kwenye makazi ya watu na taasisi za Serikali. Maeneo hayo yamesajiliwa na yanaendesha shughuli zake kihalali. Ugumu wa utekelezaji wa sheria unajidhihirisha wazi kwa kuwa Ardhi na Mipangomiji wameruhusu aina ya shughuli zenye kelele kuwa karibu na makazi. Aidha siyo wote wenye uwezo wa kuweka vidhibiti kelele (Sound proof walls).
c) Ujenzi holela na ukiukwaji wa masharti yanayotolewa kwenye vibali vya shughuli husika, mfano kutolewa kwa vibali katika maeneo yasiyo rasmi (permits).
d) Kuwa na uelewa mdogo juu ya matakwa ya Kisheria na athari za kelele kwa wananchi, jumuiya mbalimbali za kijamii na sehemu za kazi.
e) Kukosekana kwa uwajibikaji wa pamoja katika kufuatilia na kufanya kaguzi za mara kwa mara katika kuhakikisha udhibiti wa kelele na mitetemo kama Kanuni zinavyoainisha.

Vile vile, katika mapitio haya yote Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira limepokea malalamiko kadhaa kuhusu uchafuzi wa kelele na mitetemo kutoka kwa wananchi. Hivyo Baraza likaamua kuandaa warsha mbalimbali kwa ajili ya utoaji wa elimu kuhusu kelele na mitetemo ili kulinda na kuokoa mazingira na afya ya vizazi vilivyopo na vijavyo yaliyofanyika Kijitonyama jijini Dar es salaam mwishoni mwa mwezi Septemba mwaka 2021.

Aidha, katika kutafuta ufumbuzi wa tatizo hili, Baraza kwa kushirikiana na Wizara mbalimbali wamekubaliana kuwa kelele na mitetemo ni janga linalokuwa kwa kasi katika jamii yetu. Pamoja na kuwepo Sheria mbalimbali za kisekta, pia wameandaa Mwongozo wa Udhibiti wa Uchafuzi wa Mazingira utokanao na kelele na mitetemo. Mwongozo huo umeainisha wajibu wa kila mdau katika kudhibiti kelele na mitetemo. Pia umebainisha na kupendekeza mifumo itakayosaidia kupunguza kero zitokanazo na kelele na mitetemo ikiwa imewalenga wamiliki wa kumbi za starehe na burudani, wamiliki wa viwanda, wizara na Taasisi, mamlaka za Serikali za mitaa na jamii kiujumla.

Kwakuwa elimu juu ya kukuza uelewa wa uchafuzi wa kelele na mitetemo, athari za kiafya na kijamii imetolewa na Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira kwenye warsha kikamilifu, hivyo basi kila mtu ana wajibu wa;

1. Kuwa kiongozi kwa mwingine juu ya kuzuia kelele kwa mujibu wa Sheria na Kanuni zake.
2. Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kushirikiana na Wizara ya Ardhi na Mipango miji kufanya kazi kwa karibu sana na jamii ili kusaidia jamii kutambua sehemu sahihi zilizotengwa kwa ajili ya matumizi mbalimbali ya ardhi kama vile shule, makazi, viwanja vya mikutano, maeneo ya kuzikia pamoja na maeneo ya nyumba za ibada.

KATAZO LA MIFUKO NA VIFUNGASHIO VYA PLASTIKI VISIVYOKIDHI VIGEZO KISHERIA

Inafahamika kuwa mnamo tarehe 1 Juni, 2019, Serikali ilianza utekelezaji wa Kanuni ya Usimamizi wa Mazingira ya kupiga marufuku matumizi ya mifuko ya plastiki. Kwa mujibu wa Kanuni ya 5 ya Kanuni za kupiga Marufuku Mifuko ya Plastiki za mwaka 2019 ni marufuku kutengeneza, kuuza, kusafirisha ndani na nje ya nchi, kusambaza na kutumia mifuko ya plastiki kwa ajili ya kubebea bidhaa za aina yoyote. Aidha, kanuni hizo zilitamka kuwa tarehe 31 Juni 2019 ndio mwisho wa kutumia mifuko ya plastiki. Hadi sasa, muitikio wa utekelezaji wa Sheria na Kanuni hiyo ni mzuri nchini kote na watu wamejikita kuzalisha na kutumia mifuko mbadala ya aina mbalimbali iliyoelekezwa kwa ajili ya kubebea bidhaa.

Katika kipindi cha Juni 2019 - Julai 2020, Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) lilifanya kazi kubwa ya utekelezaji wa katazo la mifuko ya plastiki ikiwemo ukaguzi katika mikoa yote. Kutokana na katazo hilo watu wengi walisalimisha mifuko ya plastiki katika ofisi za Kata na vituo vilivyorasimishwa kukusanya mifuko hiyo. Baada ya mifuko hiyo kusalimishwa NEMC ilipokea maombi kutoka kampuni mbalimbali kwa ajili ya kurejeleza shehena ya mifuko hiyo ya plastiki.

Wakati wa zoezi la katazo la mifuko ya Plastiki Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) lilichukua hatua mbalimbali katika utekelezaji wake ikiwemo kutoa elimu kwa wananchi, wafanyabiashara na wazalishaji wa mifuko hiyo. Aidha, kwa wale waliokaidi kutekeleza agizo walichukuliwa hatua za Kisheria.

Pamoja na katazo hilo, bado changamoto mbalimbali zilijitokeza ikiwemo uingizwaji wa mifuko mbadala ya plastiki isiyokidhi viwango kwa njia za magendo na uzalishaji na kusambaa sokoni. Changamoto nyingine iliyojitokeza ni uzalishaji wa mifuko ya plastiki aina ya (tubings) ambayo hutumiwa kama vifungashio na kusambazwa kwa wingi kwenye soko kwa madai kuwa vifungashio hivyo vimeruhusiwa kutumika kama vibebeo na hivyo kurudisha nyuma juhudi za utekelezaji wa katazo.

>>> Inaendelea Uk. 13

Mkurugenzi Mkuu wa NEMC Muhandisi Dkt. Samuel Gwamaka akizungumza na wadau wa uzalishaji wa mifuko mbadala katika mkutano wa kujadili changamoto za ubora wa mifuko mbadala ya Non-woven kilichofanyika Millennium Tower, Kijitonyama jijini Dar es Salaam.

NEMC YASHIRIKI MAONESHO YA KWANZA YA UTALII YA NCHI ZA AFRIKA MASHARIKI

Mtumishi wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (Kushoto) akiwa anatoa maelezo kwa mgeni alietembelea banda la NEMC katika Maonesho ya kwanza ya Utalii ya Nchi za Afrika Mashariki, Jijijini Arusha.

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) lilishiriki katika Maonesho ya kwanza ya Utalii ya Nchi za Afrika Mashariki yaliyozinduliwa siku ya Jumamosi ya tarehe 9/10/2021 na Katibu Mkuu wa Jumuiya ya Afrika Mashariki Dkt. Peter Mathuki. Kilele cha maonesho hayo ilikuwa tarehe 16/10/2021. Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ililenga kuyatumia katika kutangaza vivutio vyetu vya utalii, bidhaa na huduma mbalimbali tunazozitoa katika sekta ya utalii.

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) lilitumia fursa ya maonesho haya kutoa elimu ya uhifadhi wa mazingira ikiwemo suala zima la umuhimu wa wawekezaji kufanya Tathmini ya Athari kwa Mazingira (TAM) kabla ya kuanzisha miradi katika sekta ya utalii.

Pia, Baraza limepokea changamoto za kimazingira kutoka maeneo mbalimbali nchini hususani katika masuala ya uhifadhi wa mazingira nyeti kiikolojia, usimamizi wa taka ngumu na kelele chafuzi.

Katika maonyesho haya ya kwanza ya utalii ya Nchi za Afrika Mashariki, takribani makampuni na mashirika/ taasisi 155 yameshiriki. Pia vyombo vya habari mbalimbali kutoka ndani na nje ya nchi vimeshiriki.

Maonesho hayo yalitoa fursa kwa wadau mbalimbali katika sekta ya utalii na sekta nyingine wezeshi kukutana, kufahamiana na kubadilishana uzoefu katika uendeshaji na ukuzaji wa sekta ya utalii katika nchi zetu za Jumuiya ya Afrika Mashariki.

Baraza linapenda kutoa pongezi kwa waandaaji wa maonesho haya kwani yana tija na mchango mkubwa katika kukuza sekta ya utalii nchini. Pia maonesho haya yanatoa fursa ya kupeana elimu juu ya uhifadhii endelevu wa vivutio vyetu vya utalii pamoja na mazingira kwa ujumla.

FAHAMU SHERIA ZA USIMAMIZI WA TAKA HATARISHI NCHINI

Taka hatarishi ni taka zozote ambazo ni ngumu na zipo katika mfumo wa kimiminika, gesi na tope (sludge) ambazo kwasababu ya athari zake kikemikali, kimazingira na katika ustawi wa viumbe hai na zina athari za kimazingira na kiafya kwa binadamu. Taka hatarishi ni taka zenye tabia zifuatazo: kulipuka, kuwaka moto, ni sumu, zina uwezo wa kuambukiza na uwezo wa kubabua n.k.

Taka hatarishi zipo za aina nyingi zikiwemo madawa ya kilimo, hospitali, mifugo, kemikali za majumbani na viwandani, vifaa vilivyochakaa migodini, betri chakavu, mafuta machafu, taka za kielekitroniki, taka za mionzi, taka za chuma, matairi chakavu pamoja na taka zote kama zilizoainishwa katika Kanuni ya 12 ya Kanuni za Usimamizi wa Mazingira za Udhibiti na Usimamizi wa Taka Hatarishi, 2021 na Kanuni ya 13 ya Kanuni za Udhibiti na Usimamizi wa Taka za Kielekitroniki za mwaka 2021.

Aidha taka hatarishi zina fursa ya kibiashara kwa ndani na nje ya nchi kutokana na uwezo wake wa kurejelezwa hivyo kusaidia kupunguza athari ya taka hizi katika Mazingira, afya na maisha. Pia kusaidia wananchi kupata kipato kupitia ukusanyaji, usafirishaji na uuzaji.

Vyuma chakavu ni mojawapo ya taka hatarishi na viko katika makundi mengi kama ilivyoainishwa katika jedwali la tatu kwenye Kanuni za Usimamizi wa Mazingira za Udhibiti na Usimamizi wa Taka Hatarishi, 2021. Uingizaji wa chuma chakavu unasimamiwa na Mkataba wa Bamako kuhusu Uzuiaji wa Uingizaji wa taka hatarishi Barani Afrika wa mwaka 1991 ambao Tanzania ni mwanachama. Mkataba huo umedhibiti uingizaji wa taka hatarishi barani Afrika kutoka Nchi ambazo sio mwanachama wa mkataba huu. Waziri anayehusika na Mazingira baada ya kufanya mashauriano na Wizara zingine zinazohusika na kwa masilahi ya umma wa Tanzania anaweza kuruhusu kuingiza taka hizo ndani ya nchi ya Tanzania. Kwa muktadha huo vyuma chakavu vinavyoruhusiwa nchini ni vile vinavyotokea ndani ya bara la Afrika na ni Nchi mwanachama wa mkataba wa Bamako (1991).

Aidha, kwa Tanzania Bara Taka hatarishi zinasimamiwa na kudhibitiwa na Kifungu cha 133 - 139 cha Sheria ya Usimamizi wa Mazingira ya mwaka 2004 kama ilivyofanyiwa marejeo na (Sheria Na. 3 ya mwaka 2016) ikisomwa pamoja na Kanuni za Usimamizi wa Mazingira za Udhibiti na Usimamizi wa Taka Hatarishi za mwaka 2021 na Kanuni za Usimamizi wa Mazingira za udhibiti ya usimaimizi wa taka za kielekitroniki za mwaka 2021. Kwa mujibu wa Sheria Waziri mwenye dhamana ya Mazingira ndiye mwenye mamlaka ya kutoa vibali vya kufanya shughuli za kukusanya, kusafirisha, kuhifadhi, na kumiliki au kuendesha kituo au eneo la kurejeleza, kutibu au kutupa taka hatarishi. Kwa muktadha huo NEMC inahusika katika:

a) Kupokea na kuchakata maombi ya vibali vyote vya kuingiza nchini au kusafirisha nje ya nchi taka hatarishi kwa mujibu wa sheria za nchi na mikataba ya kimataifa;

b) Kufanya kaguzi na uperembaji kwa wenye vibali, shehena au sehemu ambazo shughuli za usimamizi wa Taka Hatarishi zinafanyika;

c) Kupokea na kuchakata maombi ya vibali vya usimamizi wa Taka Hatarishi ndani ya nchi ambayo huanzia katika ngazi ya Ofisi za Kanda;

d) Kumshauri Waziri kuhusu utoaji wa vibali vya taka hatarishi na taka za kielekitroniki;

e) Kuwasilisha kwa Mkurugenzi wa Mazingira Fomu za Ufuatiliaji (tracking forms); na

f) Kuanzisha na kudumisha rejista ya taarifa kuhusiana na udhibiti na Usimamizi wa taka hatarishi

NEMC pia inahusika katika kuratibu na kuhakikisha Sheria ya Mazingira na Kanuni za taka hatarishi na taka za kielekitroniki zinafuatwa. Hata hivyo, mchakato wa maombi ya vibali umetofautisha kutokana na shughuli za taka hatarishi ndani ya nchi na shughuli zinazohusisha kuingiza, kupitisha au kusafirisha taka hatarishi kutoka/ kwenda nje ya nchi. Kwa shughuli za taka hatarishi ndani ya nchi, mchakato umegawanyika katika makundi makubwa mawili.

Kundi la kwanza ni mchakato wa maombi ya vibali kwa wafanyabiashara wadogo

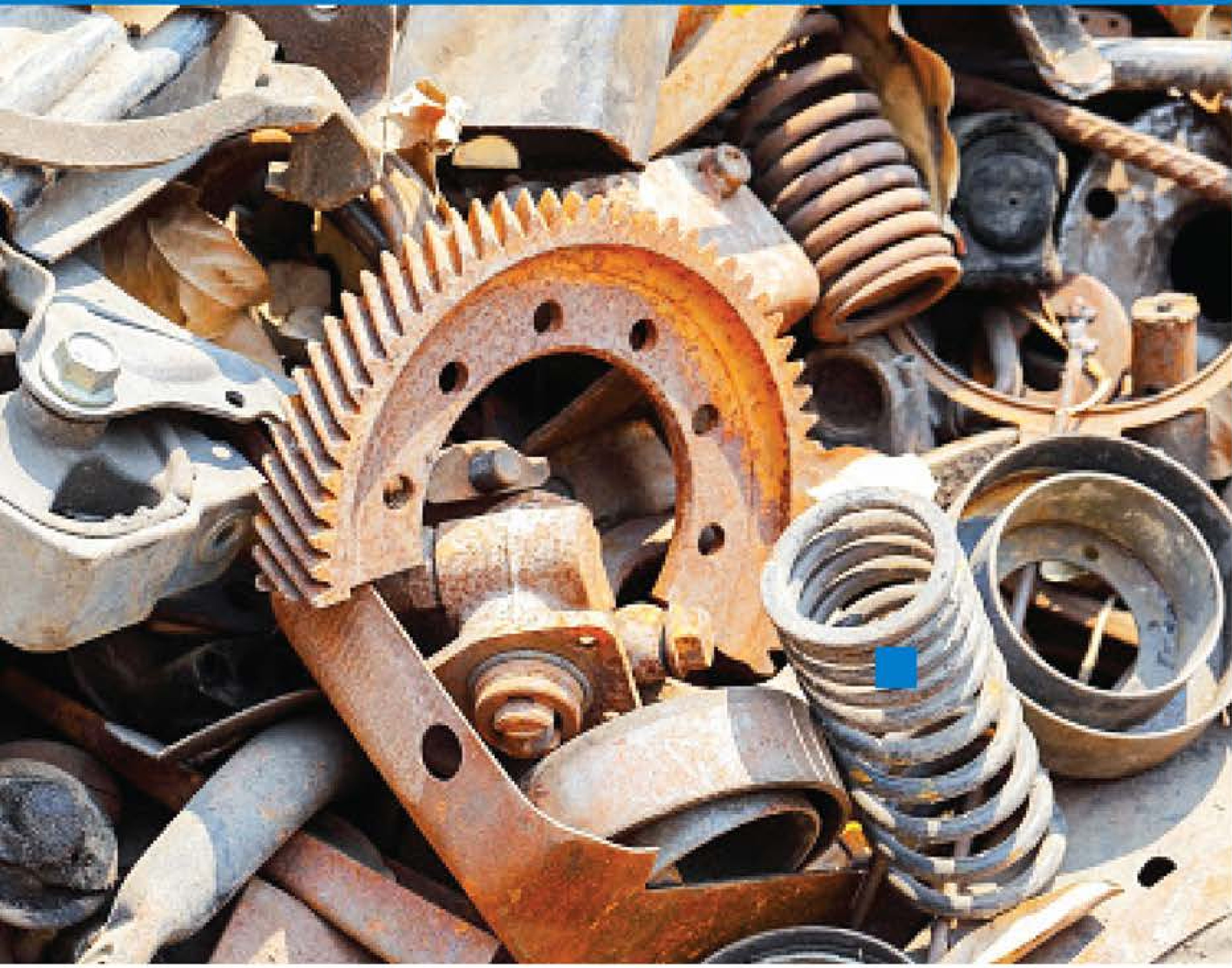

wanaotumia vibanda kama sehemu ya kuhifadhia kwa muda na kuajiri vijana wanaopita mitaani na matoroli wakikusanya taka hadi tani tano (5) au lita 1000 na vijana wanaokusanya taka za kielekitroniki kutoka kwenye makazi, maofisini na viwandani chini ya tani moja (1).

Kundi la pili ni wafanyabiashara wakubwa wanaokusanya taka hatarishi zaidi ya tani tano (5) kwa lengo la kutumia katika viwanda vya kurejeleza, kusafirisha kwenda nje ya nchi na wanaokusanya kwa ajili ya kuteketeza (incineration).

Kundi la kwanza: mwombaji wa mara ya kwanza anatakiwa ajaze fomu ya maombi Na. 1, awe na leseni ya biashara, namba ya mlipakodi (TIN number), Barua ya utambulisho kutoka kwa Afisa mtendaji Kata au Mtaa anapofanyia biashara, taarifa ya ukaguzi kutoka kwa Afisa Mazingira, wasifu wa kampuni au biashara na alipe ada ya maombi ya Tshs. 50,000/=. Mwombaji anayehuisha anatakiwa kuwasilisha fomu za ufuatiliaji na taarifa ya kitabibu ya wafanyakazi wanaojihusisha na shughuli za kukusanya na kusafirisha taka hatarishi.

Kundi la pili: mwombaji wa mara ya kwanza wa kibali cha kukusanya, kusafirisha au kuhifadhi taka hatarishi anatakiwa ajaze fomu ya maombi Na. 1 na awe na leseni ya biashara, cheti cha incooperation na Memorandum and Article of Association kama ni kampuni, namba ya mlipakodi

Sehemu ya vyuma chakavu ambavyo ni taka hatarishi vikiwa vimekusanywa.

(TIN number), wasifu wa biashara au kampuni na alipe ada ya maombi ya Tshs. 50,000/= kwa kila kibali anachoomba. Mwombaji anayehuisha anatakiwa kuwasilisha fomu za ufuatiliaji (tracking form) na taarifa ya kitabibu ya wafanyakazi wanaojihusisha na shughuli za kukusanya na kusafirisha taka hatarishi.

- Iwapo mwombaji anaomba kibali cha kusafirisha taka hatarishi nyaraka zinazoongezeka ni

>>> Inatoka Uk. 12

Mkurugenzi Mkuu wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) Muhandisi Dkt. Samuel Gwamaka, wa pili kutoka kushoto, akiwa kwenye moja ya viwanda vya kurejeleza vyuma chakavu

>>> *Inatoka Uk. 11*

FAHAMU SHERIA ZA USIMAMIZI ...

maelezo ya mfumo wa usafirishaji utakao tumika kusafirisha taka hatarishi.

- Iwapo mwombaji anaomba kibali cha kuhifadhi taka hatarishi nyaraka zinazoongezeka ni cheti cha Tathmini ya athari ya Mazingira (TAM) au cheti cha ukaguzi wa Mazingira, na mpango wa dharura wa eneo la kuhifadhi.
- Iwapo mwombaji anaomba kibali cha kumiliki au kuendesha mtambo au eneo la kurejeleza, kutibu au kutupa taka hatarishi nyaraka zinazoongezeka ni cheti cha Tathmini ya athari ya Mazingira (TAM) au cheti cha ukaguzi wa Mazingira, nyaraka za umiliki wa ardhi au kithibitisho cha kupanga eneo pamoja na mpango wa matumizi ya ardhi, mpango wa nishati (energy plan) wa eneo la kutibu au kutupa taka hatarishi, maelezo ya mtambo wa kutibu au eneo la kutupa taka hatarishi, mpango wa dharura, na vibali husika kutoka mamlaka zingine.

Kwa shughuli za taka hatarishi zinazohusisha kuingiza, kupitisha au kusafirisha taka hatarishi kutoka/ kwenda nje ya Nchi maombi yanahusisha kupata ridhaa kutoka Nchi taka hatarishi zinakopelekwa au zinakotokea.

Kibali kinapotolewa na Mhe. Waziri mwenye Dhamana ya Mazingira huja na masharti ya jumla. Masharti haya yanatoa mwongozo wa kufanya biashara hii bila kuathiri mazingira, afya ya binadamu, pamoja na jamii kwa ujumla. Pia adhabu hutolewa kwa wanaoikiuka sheria katika biashara hii na adhabu hizo ni pamoja na kutozwa faini isiyopungua shilingi milioni tano au isiyozidi shilingi billion kumi au kifungo kisichozidi miaka kumi na miwili au vyote kwa pamoja.

Zipo changamoto ambazo NEMC hukutana nazo katika usimamizi wa taka hatarishi hususani vyuma chakavu ikiwa ni pamoja na wizi na uharibifu wa miundombinu unaosababisha athari za kiuchumi, kijamii na kimazingira. Pia wizi wa vifaa vya nyumbani na magari ambazo huweza kuuzwa kama vyuma chakavu, Elimu na uelewa mdogo wa wadau kuhusu udhibiti na Usimamizi wa taka hatarishi, wafanyabiashara kutokumalizia au kutofanya mchakato wa tathmini ya athari kwa Mazingira au ukaguzi wa Mazingira katika maeneo yao.

Kutokana na changamoto hizo Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira linaendelea kutoa elimu kwa umma juu ya kuzingatia Sheria ya usimamizi wa Taka hatarishi ili kulinusuru Taifa katika uchafuzi wa mazingira kutokana na taka hizo. Hatua mbalimbali za kisheria zinaendelea kuchukuliwa kwa wale wanaokaidi Kanuni za uthibiti wa Taka hatarishi.

>>> Inatoka Uk. 08

KATAZO LA MIFUKO NA ...

Kufuatia changamoto zilizojitokeza katika utekelezaji wa Kanuni husika, Baraza kwa kushirikiana na TBS waliandaa mkutano wa wadau kujadili changamoto hizo za utekelezaji wa Kanuni za marufuku ya mifuko ya plastiki za 2019. Ambapo tarehe 20 Februari 2020 kikao cha kujadili changamoto za ubora wa mifuko mbadala ya (Non-woven) kilifanyika na kushirikisha wazalishaji wa mifuko hiyo. Kikao cha pili kilifanyika tarehe 21 Februari 2020 katika Ofisi za Baraza zilizopo Mikocheni Jijini Dar es Salaam na kuongozwa na Mkurugenzi Mkuu wa Baraza Mhandisi Dkt. Samuel Gwamaka na kilijadili ubora wa vifungashio aina ya (tubbings) vinavyokidhi viwango Kisheria.

Kutokana na vikao hivyo viwili vya wadau kujadili changamoto za ubora wa mifuko mbadala ya (Non-woven) na vifungashio aina ya (tubbings), ilipendekezwa kuwa pamoja na kuendelea kutumika mifuko ya non-woven kama mifuko mbadala ufanyike utafiti wa kujua uwezo wa Nchi kutengeneza mifuko mbadala kutokana na malighafi za asili.

Katika utekelezaji wa mapendekezo ya vikao vya wadau, Mkurugenzi Mkuu wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira Mhandisi Dkt. Samuel Gwamaka aliambatana na Maafisa kutoka Ofisi ya NEMC Nyanda za Juu Kusini, alifanya ziara katika kiwanda cha kutengeneza karatasi cha Mufindi Paper Mill Ltd – kilichopo Wilaya ya Mufindi Mkoa wa Iringa. Lengo la ziara lilikuwa ni kukagua uwezo wa kiwanda katika uzalishaji wa malighafi za kutengenezea mifuko/ vifungashio mbadala vya karatasi.

Aidha kupitia ziara hiyo, ilibainika kuwa kiwanda hicho kinatengeneza malighafi za karatasi zenye uwezo wa zinazozuia maji kupenya na kuhifadhi ubora wa vyakula kama nyama, samaki, dagaa, karanga na mafuta. Vilevile kiwanda hicho kilitoa mafunzo kwa wajasiliamli kutoka maeneo mbalimbali juu ya kutengeneza mifuko mbadala ya karatasi kupitia Shirika la kuendeleza viwanda vidogo –SIDO. Hadi sasa kiwanda kinauza bidhaa zake kwa wajasiliamali wadogo kutoka sehemu mbalimbali Nchini.

CHANGAMOTO KATAZO LA MIFUKO YA PLASTIKI

Katika utekelezaji wa kanuni za Kanuni za Kupiga Marufuku Mifuko ya Plastiki za mwaka 2019, imeonekana kuwa moja ya changamoto ni kuingizwa kwa bidhaa zisizokidhi viwango na zilizopigwa marufuku kupita kwenye mipaka ya Nchi jirani. Tarehe 09 Machi 2020 Mkurugenzi Mkuu aliambatana na Meneja wa Baraza kanda ya Nyanda za juu Kusini alifanya ziara katika Kituo cha Forodha cha Tunduma kilichopo Mkoani Songwe.

Aidha, ziara ya Mkurugenzi Mkuu wa NEMC Muhandisi Dkt. Samuel Gwamaka ilikuwa na lengo la kukagua hali ya uzingatiaji wa Kanuni za Kupiga Marufuku Mifuko ya Plastiki za mwaka 2019 katika maeneo ya mipakani pamoja na kukagua zoezi la uteketezaji wa shehena zisizokidhi viwango za mifuko mbadala aina ya Non-Woven pamoja na shehena za mifuko ya plastiki zilizokamatwa.

Dkt. Gwamaka alisema kuwa changamoto alizobaini wakati wa ziara yake ni upitishwaji wa mifuko ya plastiki kwenye njia zisizo rasmi katika mipaka yetu na Nchi jirani za Malawi na Zambia ambako mifuko ya plastiki bado haijapigwa marufuku. Changamoto nyingine ni uelewa mdogo wa wananchi ambapo wafanyabiashara wasio waadilifu wamekuwa wakiwadanganya kuwa vifungashio vya plastiki vyenye muhuri na nembo ya TBS vimeruhusiwa kuwa vibebeo.

Kutokana na changamoto hizo Baraza linaendelea kutoa elimu kwa wafanyabiashara na Wananchi kupitia vyombo mbalimbali vya habari ili kuifanya jamii kuwa na uwelewa wa mifuko ipi inaruhusiwa kutumika na ipi hairuhusiwi. Juhudi hizi za Serikali katika utoaji elimu kwa umma ni kuiwezesha jamii kutii na kutekeleza kanuni husika bila shuruti. Hata hivyo, hatua mbalimbali za kisheria zimekuwa zikichukuliwa kwa wanaokaidi agizo hilo.

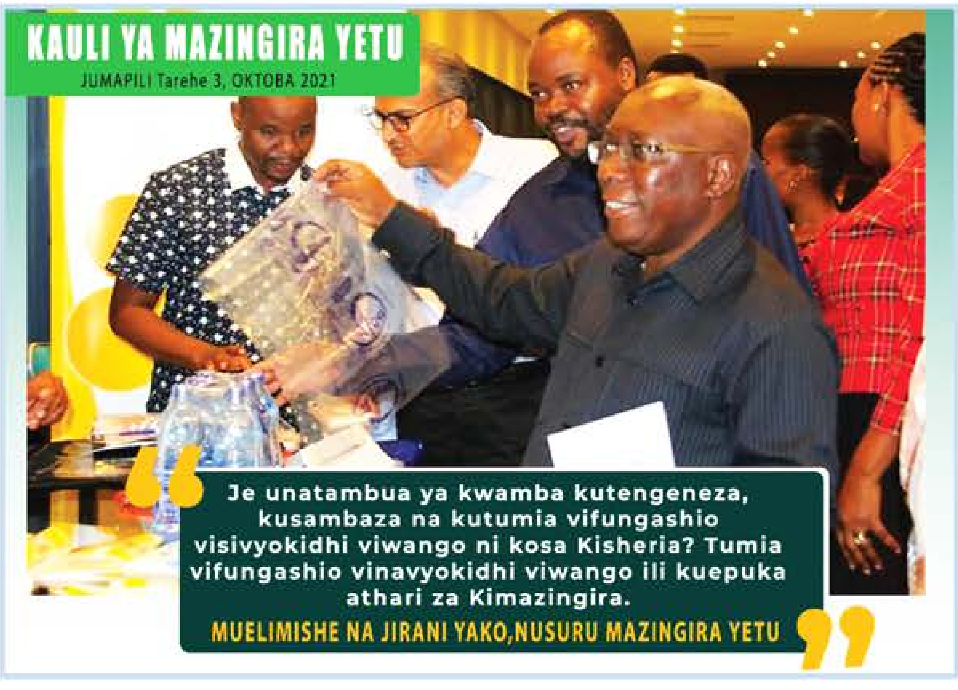

MAKALA:

USAFISHAJI MITO NA UTUNZAJI WA MAZINGIRA

kurugenzi Mkuu wa Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC) Mhandisi Dkt. Samuel Gwamaka, akitoa elimu juu ya muongozo wa namna ya usafishaji mito mkoa wa Dar es Salaam.

Mchanga ni malighafi inayotumika katika shughuli mbalimbali za ujenzi kama kujengea miundombinu ya barabara, reli, madaraja, majengo ya umma na binafsi na miradi mingine mbalimbali ya ujenzi. Pia shughuli za usafishaji mchanga zinatoa fursa ya ajira binafsi kwa wananchi hasa wasiokua na ajira rasmi ili kuboresha kipato na kuweza kumudu gharama za mahitaji mbalimbali muhimu.

Usafishaji wa tope, taka ngumu na mchanga kwenye mito na mabonde hulazimika kufanyika ili kuruhusu uwepo wa mtiririko mzuri wa maji kuelekea baharini na kuepuka athari za mafuriko. Aidha, usafishaji wa mito ni njia mojawapo na muhimu ya kitaalamu ya kuhakikisha kina cha mito husika kinabakia kama kilivyo ili kuepusha mafuriko yanayoweza kuathiri mali za wananchi na makazi yao pamoja na miundombinu ya barabara na madaraja. Utaratibu huu ni muhimu kwa ajili ya kulinda mito.

Shughuli hii pamoja na kuwa na umuhimu katika kutunza mazingira, imekua ni changamoto pale inapofanyika pasipokuzingatia sheria,taratibu na mwongozo iliyowekwa kwa lengo la kunusuru Mazingira yetu.

Kwa miaka ya hivi karibuni kumekuwa na ongezeko kubwa la uchimbaji holela wa mchanga kwenye mito na mabonde katika mkoa wa Dar es Salaam. Uchimbaji huo holela wa mchanga umesababisha uharibifu mkubwa wa mazingira ikiwa ni pamoja na kingo za mito kuharibiwa na kupanuka na kusababisha mafuriko yaliyopelekea athari kubwa kwa mali za wananchi na makazi yao pamoja na kuathiri miundombinu ya Taifa kama barabara na madaraja. Mfano mmojawapo ni kama inavyotokea mara kwa mara kwenye eneo la Jangwani kwenye Barabara ya Morogoro ambapo mafuriko yamepelekea mawasiliano kukatika na kuleta athari kubwa sana kiuchumi. Vilevile nyumba na makazi mengi yamekuwa yakiharibiwa sehemu nyingi kwenye bonde la mto Msimbazi na mito mbalimbali iliyoko kwenye Jiji la Dar es Salaam na Manispaa za Kinondoni, Ubungo, Temeke na Kigamboni.

Aidha, kumekuwepo na wimbi kubwa la wakazi waliojenga mabondeni kuhitaji mito isafishwe ili kurudisha maji kwenye mikondo yake ya asili, ili kunusuru makazi yao. Hata hivyo, hili limepelekea na kuzaa migogoro mingi baina ya wakazi na viongozi wanaoishi kwenye pande mbili za mito na kufifisha juhudi za kutunza mazingira kwenye maeneo yao. Migogoro ya aina hii ni mingi kwenye Mkoa wa Dar es Salaam na utatuzi wake umekuwa ni changamoto kubwa kwa Serikali na Taasisi zinazosimamia mabonde na mazingira kwa ujumla.

Katika kukabiliana na athari za uchimbaji holela wa mchanga katika mito na mabondeni, Mwezi wa Februari, 2019 Waziri wa Nchi, Ofisi ya Makamu wa Rais - Muungano na Mazingira, aliunda Kamati ya Wataalam kwa ajili ya kufanya Tathmini kuhusu uchimbaji wa mchanga katika mito na mabondeni na kushauri namna bora na endelevu ya uchimbaji huo unavyoweza kufanyika. Baada ya utafiti kamati ilimshauri Waziri mwenye Dhamana ya Mazingira kutoa Mwongozo wa usafishaji mito kwa mamlaka aliyo nayo chini ya Kisfungu cha 57(2) cha Sheria ya Usimamizi wa Mazingira. Muongozo huo uliandaliwa na Mheshimiwa Waziri aliutangaza rasmi tarehe 06 Machi, 2021. Mwongozo huu ni kwa ajili ya Mkoa wa Dar es salaam tu mikoa mingine itafuata baadae.

Lengo kuu la kuanzishwa kwa Mwongozo huu ni kuelekeza aina ya mfumo (Framework) wa usafishaji wa mito kwa kuchimba mchanga jinsi ambavyo unatakiwa kufanyika ili mazingira yaendelee kuwa salama na kuhakikisha tope na taka ngumu zinazohitaji kuondolewa unafanyika sambamba na uchimbaji wa mchanga ambao unaleta manufaa ya kiuchumi.

Pamoja na muongozo wa usafishaji mito, kuna kikosi kazi maalumu (task force team) kilichoundwa kisheria kwa ajili ya kutoa ushauri

wa kitaalamu na kufuatilia utekelezaji wa Mwongozo huu. Wajumbe wa Kikosi Kazi ni Katibu Tawala wa Mkoa wa Dar es Salaam (Mwenyekiti), Mkurugenzi Mkuu NEMC (Katibu), Mamlaka za Mabonde, Tume ya Madini, Vyombo vya Ulinzi na Usalama, TARURA, TANROADS, DAWASA, Shirika la Reli (TRC) na Maafisa Mazingira wa Manispaa za Kinondoni, Ilala, Temeke, Ubungo na Kigamboni.

Wajibu ya kila kila taasisi ndani ya kamati ni kama ifuatavyo;

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira NEMC; Kuratibu zoezi la usafishaji wa mito kwa kuchimba mchanga na kuondoa tope na taka ngumu kwa kushirikiana na Katibu Tawala wa Mkoa wa Dar es Salaam. Wasimamizi wakuu wa sheria ya Utunzaji wa Mazingira na watoaji wa elimu ya utunzaji wa Mazingira.

Ofisi za Mamlaka za Mabonde; Kutoa vibali kwa wachimbaji wa mchanga waliokidhi vigezo kwa mujibu wa mwongozo. Wasimamizi wa rasilimali maji.

TANROADS, TARURA, DAWASA na TRC; Kutoa ushauri wa kitaalamu. Wamebeba dhamana ya ujenzi na uhifadhi wa miundombinu kama madaraja, barabara, reli na mifumo ya mabomba ya usambazaji maji.

Ofisi ya Tume ya Madini, Mkoa wa Dar es Salaam; Kutoa ushauri wa kitaalumu. Wasimamizi wa raslimali mchanga (madini ya ujenzi).

Vyombo vya ulinzi na usalama chini ya usimamizi wa Mkuu wa Mkoa na Wakuu wa Wilaya; Kuhakikisha sheria inafuatwa kwenye maeneo husika na kwamba shughuli za usafishaji wa mito kwa kuchimba mchanga na utoaji wa tope na taka ngumu unafanyika kwa usalama na amani.

Hatua mhimu zinazofuatwa katika utoaji wa vibali kumjibu wa mwongozo wa usafishaji mito ni kama ifuatavyo;

Kuainisha maeneo ya mito na mabonde ambayo yana uhitaji wa kusafishwa; kwa kufanya ufuatiliaji wa maeneo husika ya mito (Physical visits) na tafiti za maeneo yenye changamoto zinazowasilishwa na wananchi. Kwa mkoa wa Dar es salaam jumla ya mito mitano (Msimbazi, Mbezi, Tegeta, Nyakasangwa na Mpiji) imeanishwa kwa ajili ya shughuli ya kusafisha mchanga na mito hiyo inaendelea kuasafishwa.

Utoaji wa mikataba ya Usafishaji mito; vibali vya masharti kwa ajili ya kusafisha mito kwa kuchimba mchanga vinatolewa kwa watu wanaokidhi vigezo. Kampuni 31 zilishapitishwa na kupewa kibali kwa ajili ya kuendelea na uvunaji mchanga. Mpaka sasa kampuni 22 ndio zinaendelea na uchimbaji na nyingine zimemaliza muda. Pia kuna jumla ya vikundi 44 vya machepe vilivyopitishwa na kupewa kibali na vinaendelea na uchimbaji.

Ufuatiliaji na Tathmini ya Usafishaji wa Mito; kwa ajili ya kupima utekelezaji wa mikataba kwa mujibu wa makubaliano ili kuhakikisha Sheria ya utunzaji wa Mazingira na Mwongozo wa usafishaji mito unatelekelezwa ipasavyo pasipo kuathiri Mazingira, mpaka sasa maeneo mengi yaliyoanishwa kusafishwa yamesafishwa na yanaendelea kusafishwa, Mfano: Kazi ya kunyoosha mto Nyakasangwa (kwenye OX BOW lake) inakaribia kumalizika.

Pamoja na kuwepo kwa changamoto za mara kawa mara katika utekelezaji wa mwongozo, kikosi kazi kimehakikisha kuwepo kwa mafanikio ya moja kwa moja yanayotokana na uanzishwaji wa mwongozo wa usafishaji mito kama ifuatavyo; kubaini wanaokwepa kulipa tozo za Serikali na kuwachukulia hatua stahiki, kutoa elimu kwa makundi mbalimbali na kuwatembelea mara kwa mara ili kutatua kero na changamoto zinazojitokeza, kufanya kaguzi za mara kwa mara kudhibiti uharibifu wa Mazingira na upotevu wa mapato ya Serikali, kuongeza wigo wa usimamizi na kupunguza athari za uharibifu wa Mazingira, kuwepo jukwaa la pamoja kati ya kikosi kazi na vikundi vya machepe imerahisisha mawasiliano, kuongezeka kwa uwazi na uwajibikaji katika maombi na utoaji wa vibali vya usafishaji wa mito na hivyo kupunguza mianya ya Rushwa, kuongezeka kwa uwajibikaji wa Kitaasisi katika zoezi zima la usafishaji mito, mfano TANROADS na TARURA inawajibika kutoa miongozo na kusimamia madaraja wakati wa zoezi pale eneo husika linapokuwa karibu na miundombinu, Mfano, Mto Mpiji, utatuzi wa migogoro mbalimbali inayojitokeza katika shughuli ya usafishaji, migogoro kati ya kampuni na vikundi, kampuni na kampuni, vikundi/kampuni na jamii,Utoaji wa elimu kwa wakandarasi, vikundi na jamii kwa ujumla juu ya umuhimu wa zoezi la kusafisha mito, Sheria, Kanuni, Taratibu na Mwongozo wa usafishaji, kutoa elimu na maelekezo kwa vikundi holela juu ya umuhimu wa kurasimishwa ili kuepuka uharibifu wa mazingira na kuongezeka kwa makusanyo yatokanayo na usafishaji wa mito;

Kauli ya Mazingira Yetu

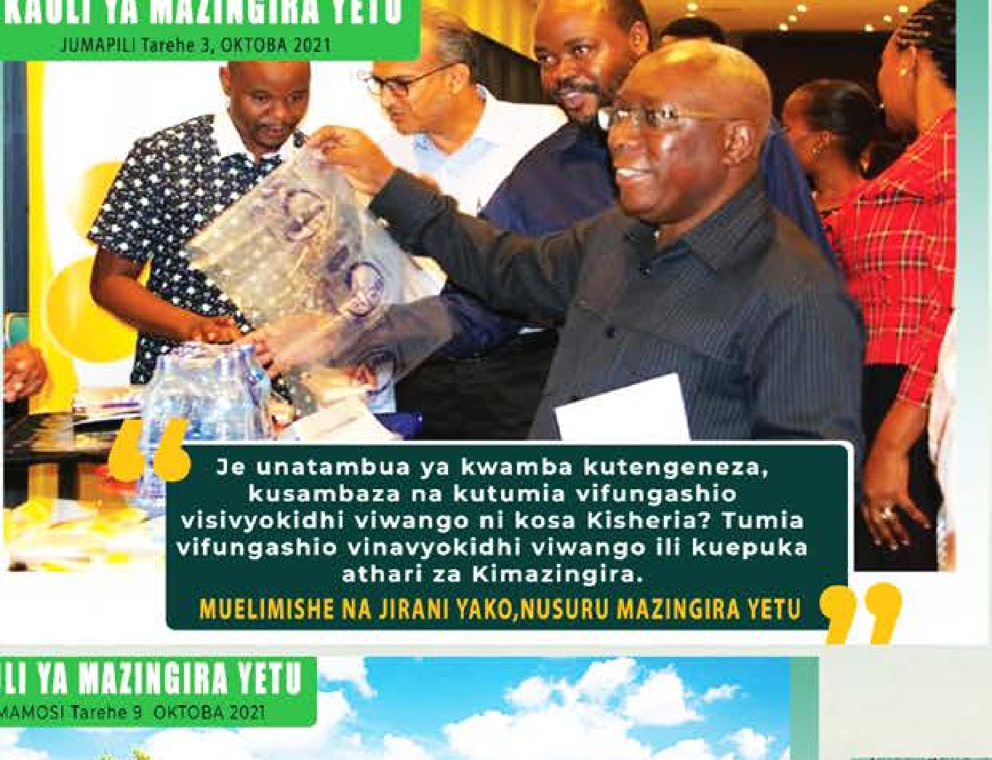

NEMC
ya Sheria ya utunzaji wa
kubwa ya uharibifu wa
Rasilimali zake.
MAZINGIRA, GHARAMA NA
USUMBUFU.

KAULI YA MAZINGIRA YETU
IJUMAA Tarehe 01, OKTOBA 2021
Kilimo kisicho endelevu kandokando ya vyanzo vya maji husababisha athari kwa mazingira ikiwemo kukauka kwa vyanzo vya maji.
TUNZA VYANZO VYA MAJI KWA FAIDA YETU SOTE

KAULI YA MAZINGIRA YETU
JUMATANO Tarehe 6 OKTOBA 2021
Kila mmoja wetu anao wajibu wa kuhakikisha fukwe za bahari na maziwa zinakua safi kuhifadhi rasilimali ya viumbe hai walioko kwenye maji
SAFISHA FUKWE ILI KUHIFADHI VIUMBE WALIOKO KWENYE MAJI

KAULI YA MAZINGIRA YETU
IJUMAA Tarehe 8 OKTOBA 2021
Tulinde vyanzo vya maji kwa umakini kwani kufanya hivyo ni kutunza na kuhifadhi mazingira.
MAJI NI UHAI TUTUNZE VYANZO VYAKE

KAULI YA MAZINGIRA YETU
JUMATATU Tarehe 11, OKTOBA 2021
Kwa kuwajali wateja wetu NEMC imeboresha huduma ya kusajili miradi kupitia mfumo maalum wa kielektroniki kwa ajili ya Tathmini ya Athari kwa Mazingira.
SAJILI MIRADI KUPITIA MFUMO HUU KUOKOA GHARAMA MUDA NA USUMBUFU KUPITIA https://eia.nemc.or.tz

KAULI YA MAZINGIRA YETU
JUMANNE Tarehe 26, OKTOBA 2021
Vyuma chakavu ni sehemu ya taka hatarishi kisheria, lakini ni fursa ya kiuchumi kama malighafi viwandani. visipohifadhiwa na kusafirishwa vyema ni hatari kwa afya na Mazingira
ZINGATIA SHERIA NA KANUNI YA TAKA HATARISHI

KAULI YA MAZINGIRA YETU
ALHAMIS Tarehe 28 OKTOBA 2021
Ni wajibu wa kila mtu kuhakikisha analinda mazingira ili kuepusha mafuriko na uharibifu wa miundombinu ikiwemo barabara, madaraja na makazi ya watu
ZINGATIA MUONGOZO WA USAFISHAJI MITO

KAULI YA MAZINGIRA YETU
JUMANNE Tarehe 19, OKTOBA 2021
Mialo yote ya kuoshea na kukamatisha dhahabu ni lazima isakafiwe ili kuzuia Zebaki isiingie kwenye Mazingira
TUMIA ZEBAKI KWA UANGALIFU ILI KULINDA MAZINGIRA

KAULI YA MAZINGIRA YETU
JUMAMOSI Tarehe 16, OKTOBA 2021
Kutunza historia ya uzuri na uasilia wa rasilimali zilizopo katika mandhari inayokuzunguka ni hazina ya baadaye
TUYATUNZE MAZINGIRA YETU KWANI MAZINGIRA SAFI NA YA KIJANI NI NEMBO YA USTAARABU

KAULI YA MAZINGIRA YETU
IJUMAA Tarehe 22, OKTOBA 2021
Athari za Zebaki kwa binadamu ni magonjwa yanayojulikana kama Minamata.Magonjwa hayo ni pamoja na kuharibika kwa mfumo wa fahamu, figo, mimba kuharibika, uoni hafifu, kupoteza usingizi na kuzaliwa watoto wenye mtindio wa ubongo
TUNZA MAZINGIRA KWA KIZAZI CHA SASA NA KIJACHO

KATUNI

Baba, tunaposema Mazingira safi ndio Uhai wetu maana yake ni nini?

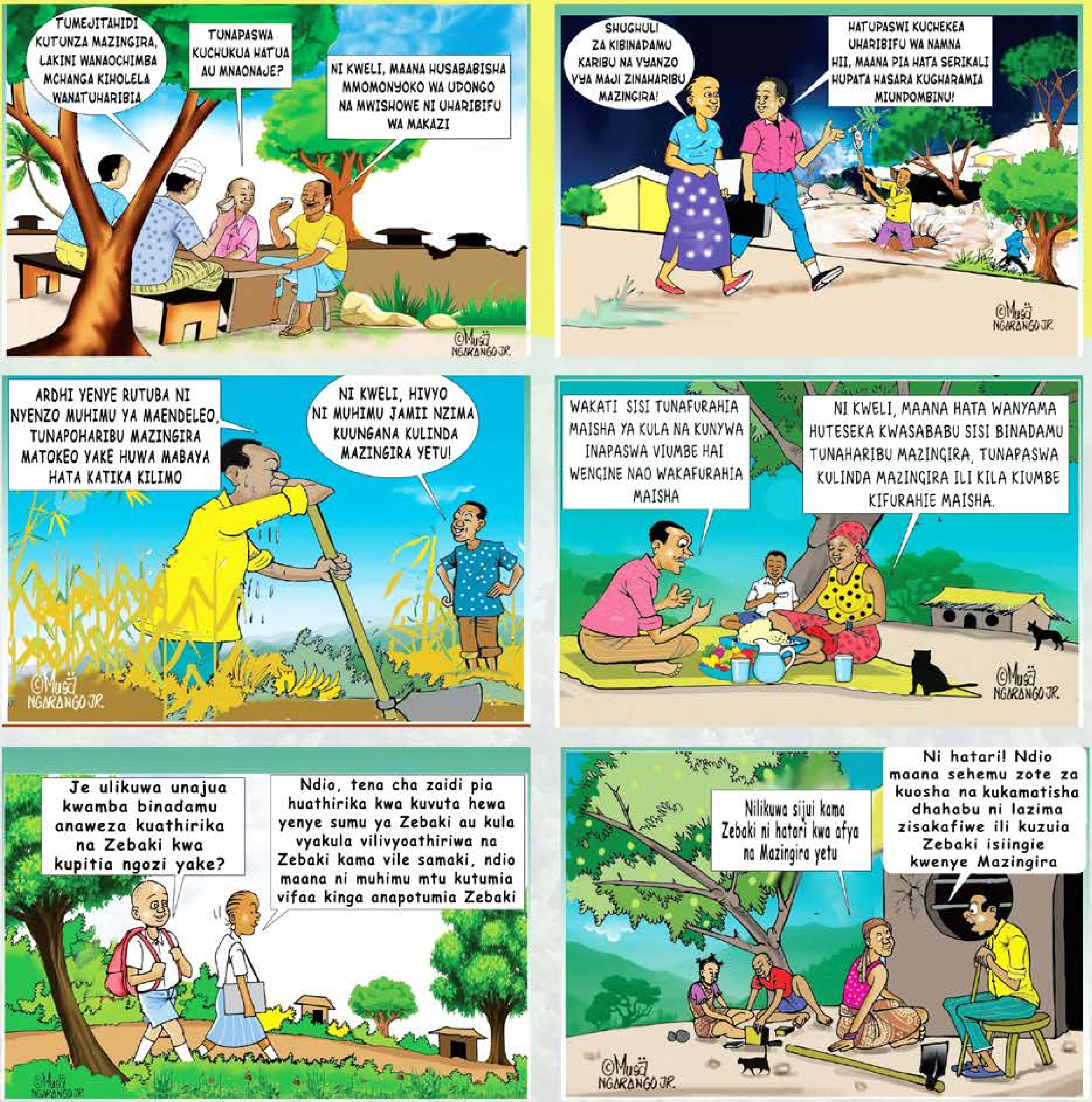

TUMEJITAHIDI KUTUNZA MAZINGIRA, LAKINI WANAOCHIMBA MCHANGA KIHOLELA WANATUHARIBIA
TUNAPASWA KUCHUKUA HATUA AU MNAONAJE?
NI KWELI, MAANA HUSABABISHA MMOMONYOKO WA UDONGO NA MWISHOWE NI UHARIBIFU WA MAKAZI
SHUGHULI ZA KIBINADAMU KARIBU NA VYANZO VYA MAJI ZINAHARIBU MAZINGIRA!
HATUPASWI KUCHEKEA UHARIBIFU WA NAMNA HII, MAANA PIA HATA SERIKALI HUPATA HASARA KUGHARAMIA MIUNDOMBINU!
ARDHI YENYE RUTUBA NI NYENZO MUHIMU YA MAENDELEO, TUNAPOHARIBU MAZINGIRA MATOKEO YAKE HUWA MABAYA HATA KATIKA KILIMO
NI KWELI, HIVYO NI MUHIMU JAMII NZIMA KUUNGANA KULINDA MAZINGIRA YETU!
WAKATI SISI TUNAFURAHIA MAISHA YA KULA NA KUNYWA INAPASWA VIUMBE HAI WENGINE NAO WAKAFURAHIA MAISHA
NI KWELI, MAANA HATA WANYAMA HUTESEKA KWASABABU SISI BINADAMU TUNAHARIBU MAZINGIRA, TUNAPASWA KULINDA MAZINGIRA ILI KILA KIUMBE KIFURAHIE MAISHA.
Je ulikuwa unajua kwamba binadamu anaweza kuathirika na Zebaki kwa kupitia ngozi yake?
Ndio, tena cha zaidi pia huathirika kwa kuvuta hewa yenye sumu ya Zebaki au kula vyakula vilivyoathiriwa na Zebaki kama vile samaki, ndio maana ni muhimu mtu kutumia vifaa kinga anapotumia Zebaki
Nilikuwa sijui kama Zebaki ni hatari kwa afya na Mazingira yetu
Ni hatari! Ndio maana sehemu zote za kuosha na kukamatisha dhahabu ni lazima zisakafiwe ili kuzuia Zebaki isiingie kwenye Mazingira
©Musa NGARANGO JR.

Mwanangu, Mazingira ndio kila kitu kwetu. Tukiyaharibu hewa Safi haitokuwepo, mito itakauka, mvua hazitonyesha kwa wakati hali itakayopelekea ukame na ukosekanaji wa chakula. Hivyo ni wajibu wa kila mmoja kutunza na kuhifadhi Mazingira.
©Musa NGARANGO JR.

Taka ngumu zina mchango wowote kwenye mabadiliko ya tabianchi?
Taka ngumu haswa zinazooza huzalisha hewa ukaa na kuchangia mabadiliko ya tabianchi, ni muhimu zinapozalishwa zitenganishwe na zitumike kwa matumizi mbadala kama vile kutengeneza mboji nk.
©Musa NGARANGO JR.

NIMEKWENDA SHAMBANI KWETU KUNAKATISHA TAMAA, MAZAO YAMENYAUKA SANA
HIZO NI ATHARI ZA MABADILIKO YA TABIANCHI, ILI KUKABILIANA NA HALI HIYO JAMII NZIMA INAPASWA KUCHUKUA HATUA ZA KULINDA MAZINGIRA YETU!
©Musa NGARANGO JR.
0754283001

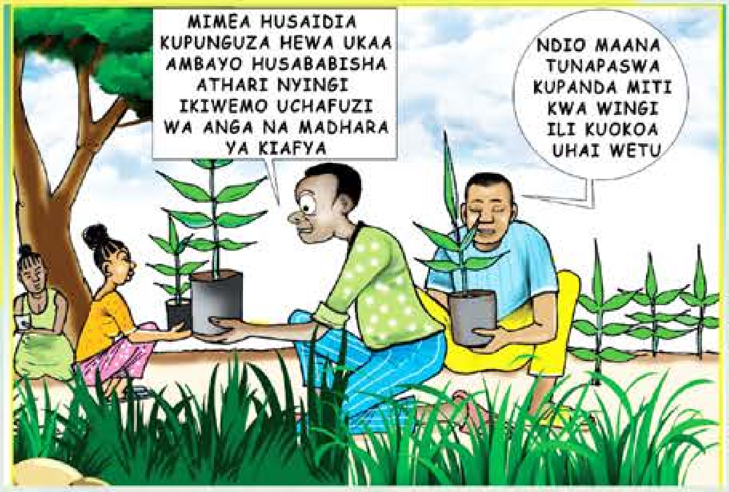
MIMEA HUSAIDIA KUPUNGUZA HEWA UKAA AMBAYO HUSABABISHA ATHARI NYINGI IKIWEMO UCHAFUZI WA ANGA NA MADHARA YA KIAFYA
NDIO MAANA TUNAPASWA KUPANDA MITI KWA WINGI ILI KUOKOA UHAI WETU

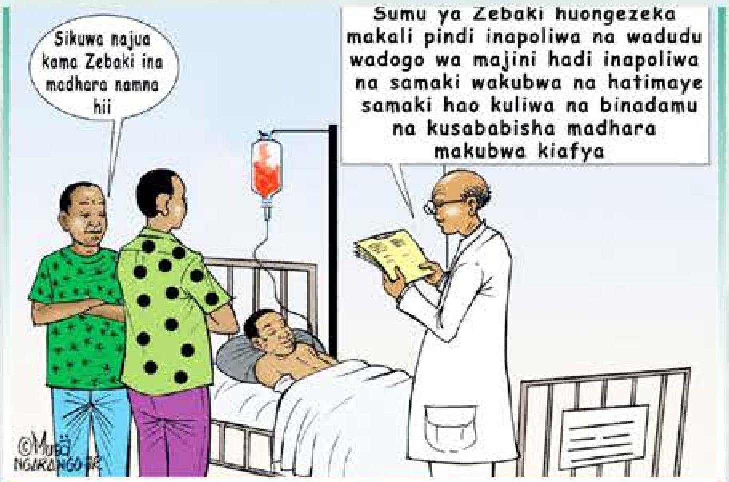
Sikuwa najua kama Zebaki ina madhara namna hii
Sumu ya Zebaki huongezeka makali pindi inapoliwa na wadudu wadogo wa majini hadi inapoliwa na samaki wakubwa na hatimaye samaki hao kuliwa na binadamu na kusababisha madhara makubwa kiafya
©Musa NGARANGO JR.

Watu wanakata miti na kuharibu vyanzo vya maji, sasa tunapata shida hata kupata maji ya kutumia
Ni hatari sana!
Jamii inapaswa kuungana ili kukomesha vitendo vya kuharibu Mazingira!
MAJI KM 10
©Musa NGARANGO JR.

Taka ngumu zina mchango wowote kwenye mabadiliko ya tabianchi?
Taka ngumu haswa zinazooza huzalisha hewa ukaa na kuchangia mabadiliko ya tabianchi, ni muhimu zinapozalishwa zitenganishwe na zitumike kwa matumizi mbadala kama vile kutengeneza mboji nk.
©Musa NGARANGO JR.

Mito, Maziwa na Bahari ni miongoni mwa vivutio vikubwa vya utalii hapa nchini
Ni kweli, hivyo wananchi tunapaswa kutunza vyanzo vya maji kwa ustawi wa Mazingira yetu na uchumi wetu!
©Musa NGARANGO JR.

Kwa mawasiliano zaidi;

Mkurugenzi Mkuu,

Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC),

Mtaa wa Regent/Migombani, Kitalu Na. 29/30, S.L.P 63154, Dar es Salaam, Tanzania

Simu: +255 22 277 4852/4889, +255 713 608 930, Nukushi: +255 22 277 4901

Barua pepe: dg@nemc.or.tz, Tovuti: www. nemc.or.tz

#MazingiraYetuUhaiWetu

Namba ya Bure : 0800110116

@nemctanzania

www.nemc.or.tz